

บทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี*
THE SCHOOL DIRECTOR'S ROLES ACCORDING TO POSITION STANDARDS
OF SMALL SIZE SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
THE BASIC EDUCATION COMMISSION IN SUPHANBURI PROVINCE

จันทร์พิมพ์ วงศ์ประชารัตน์*, สมหมาย เทียนสมใจ, สมกิต บุญยะโพธิ์

Chanpim Wongpracharat*, Sommai Theansomjai, Somgit Boonyapo

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ปทุมธานี ประเทศไทย

Faculty of Education, Western University, Prathum Thani, Thailand

*Corresponding author E-mail: chanpim6141@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก และ 2) แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก การศึกษาวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครชีและมอร์แกน สุ่มแบบแบ่งประเภท กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 155 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 310 คน และผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนด และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.64, S.D. = 0.38) 2) แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ควรมีการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์หรือวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ควรมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีสมรรถนะเต็มตามศักยภาพ ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม ควรมีการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาและผู้เรียน ด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่าย ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวัฒนธรรมท้องถิ่น และด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ควรมีการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: บทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษา, โรงเรียนขนาดเล็ก, มาตรฐานตำแหน่ง

* Received October 4, 2024; Revised October 30, 2024; Accepted November 7, 2024

Abstract

The objectives of this research were to study 1) The school director's roles according to position standards of small size schools and 2) Find ways to school director's roles according to position standards of small size schools. The research was used a mixed method. The sample size was determined according to the Krejci and Morgan tables using stratified random sampling. The sample of this research consists 155 of small size schools under the office of the basic education commission in Suphanburi province. The two respondents from each school consists of a school director or acting director and a teacher, with the total of 310, and the interview respondents were 5 experts. The research instrument was a questionnaire regarding school director's roles, based on the concept of Office of the Teacher Civil Service and Educational Personnel Commission and structured interviews. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and analyze content. The research findings revealed that: 1) The school director's roles according to position standards of small size schools under the office of the basic education commission in Suphanburi province as a whole was at the highest level. ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.38) 2) The guidelines for developing the school director's roles according to position standards were academic administration and academic leadership should be studying, analysis, synthesis, or research to solve problems and develop to raise the quality of education, management of educational institutions. Teachers and educational personnel should be developed to have full competency, strategic change management and innovation. Digital technology innovations should be used to develop educational institutions and students. Community administration and networks, there should be activities to enhance local culture. Personal and professional development there should be self- development in English language skills for communication. The findings of this study could be the guidelines for school's directors to develop and improve their roles according to position standards which will help managing school effectively.

Keywords: School Director's Roles, Small Size Schools, Position Standards

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทัน การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษา อัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและ ชีตความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศ ที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม

และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การบริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จนั้นผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางและการวางแผนพัฒนาองค์กรเพราะกระบวนการวางแผนที่ดีจะมีรูปแบบกระบวนการนำทรัพยากรการบริหาร มาใช้ในการพัฒนาองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามขั้นตอนการบริหารได้อย่างดีเหนือกว่าองค์กรที่ไม่มี การวางแผน การวางแผนนับเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อการบริหารองค์กร เพราะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจกำหนดทิศทางขององค์กร องค์กรที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดผลดีและเกิดประสิทธิผลสูงสุดได้จะต้องเป็นหลักที่สำคัญของสถานศึกษาและเป็นผู้นำวิชาชีพที่จะต้องมีความรู้ มีความรู้ ความสามารถและ มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนมียุทธศาสตร์ในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติให้สำเร็จตามเป้าหมายของนโยบายของต้นสังกัดการวางแผนถือเป็นภาระกิจแรกของผู้บริหารเป็นหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์กร (พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ, 2560)

ระบบการศึกษาแบบทวิภาคีโดยภาพรวมระบบการศึกษายังมีปัญหาด้านคุณภาพ และมาตรฐานในการจัดการศึกษา ระบบการบริหารจัดการศึกษาของไทยยังมุ่งเน้นการบริหารตามกฎ ระเบียบ (Rule Driven) มากกว่าการบริหารเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย (Management Driven) และยังไม่เชื่อมโยงกับการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบตามหลักธรรมาภิบาล การแยกบทบาทระหว่างผู้กำกับการศึกษา (Regulator) กับผู้จัดการศึกษา (Provider) เพื่อมิให้เกิดการขัดกันซึ่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ยังไม่ชัดเจนในทางปฏิบัติ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาภายใต้การแข่งขันที่เป็นธรรมค่อนข้างน้อย ส่งผลให้เกิดความสูญเปล่าและความไม่มีประสิทธิภาพของระบบการศึกษา ดังจะเห็นได้จากจำนวนสถานศึกษาขนาดเล็กที่เพิ่มมากขึ้นตามโครงสร้างประชากรวัยเรียนที่ลดลง อัตราส่วนนักเรียนต่อครูจำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน การให้บริการการศึกษาที่มีปริมาณเกินกว่าความต้องการของผู้รับบริการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) นอกจากนี้ โรงเรียนขนาดเล็กยังมีการลงทุนทางการศึกษาสูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ในทุกด้าน ทั้งด้านการใช้ครู อาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ สื่อ อุปกรณ์ ในขณะที่เดียวกันการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาต่าง ๆ เช่น ขาดแคลนครูและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครูไม่ครบชั้นเรียน ครูขาดทักษะการสอน เด็กที่มีอยู่หลายกลุ่มอายุในห้องเดียวกัน กระบวนการเรียนการสอนไม่สามารถจัดได้เต็มรูปแบบ งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคและครู ผู้บริหารสถานศึกษาขาดขวัญกำลังใจ เป็นต้น ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กไม่สามารถจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพได้เท่าที่ควร และนำไปสู่ความสูญเปล่าทางการศึกษาค่อนข้างสูง ซึ่งรัฐมนตรีทุกยุคทุกสมัยต่างก็คตินโยบายหรือยุทธศาสตร์ที่จะแก้ปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในหลากหลายรูปแบบวิธีการ เช่น การยุบโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งประเด็นนี้เป็นประเด็นที่มีทั้งคนเห็นด้วยและคนไม่เห็นด้วย ซึ่งต่างก็มีเหตุผลต่าง ๆ นานา (ดาวรธรรม ธิวิลการ, 2561)

แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในประกอบด้วย กลยุทธ์ โครงสร้าง ระบบ รูปแบบ บุคลากร ทักษะและค่านิยมร่วม และนำมากำหนดเป็นจุดแข็งและจุดอ่อน และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ประกอบด้วย การเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี กฎหมาย และสิ่งแวดล้อม ที่มีผลกระทบต่อองค์กร และนำมากำหนดเป็นโอกาสและอุปสรรค ซึ่งผลการวิเคราะห์ พบว่าสภาพการจัดการศึกษามีจุดอ่อน (Weaknesses) ในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ สถานศึกษา ขนาดเล็กขาดแคลนครูในสาขาวิชาเอก คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระการเรียนรู้หลักน้อยกว่าร้อยละ 50 ขาดทักษะความรู้ความสามารถด้านคิดวิเคราะห์การใช้เหตุผล และมีปัญหาเรื่องอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ อ่านไม่คล่องเขียนไม่คล่อง ขาดทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์นวัตกรรม การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และผลการวิเคราะห์ พบว่า มีอุปสรรค (Threats) ได้แก่

ผู้บริหารระดับสูงมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้นโยบายเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ส่งผลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่ขาดความต่อเนื่อง ไม่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ผู้ปกครองมีค่านิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในชุมชนเมือง ส่งผลให้จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มขึ้น ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ และภาวะความผันผวนทางเศรษฐกิจที่ถดถอย ส่งผลให้นักเรียนออกกลางคันเพิ่มขึ้น (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี 2566) นอกจากนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ได้ดำเนินการสังเคราะห์และสรุปผลการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด ทำการวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และประมวลผล จัดทำเป็นสารสนเทศประจำปี เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการตรวจสอบคุณภาพและวางแผนในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และการกำหนดมาตรการยกระดับคุณภาพการศึกษา จากการสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ประจำปีการศึกษา 2565 พบว่า ซึ่งผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 135 แห่ง จำแนกตามมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มีผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับคุณภาพยอดเยี่ยม 21 โรงเรียน คิดเป็น 15.56 ร้อยละ คือ ระดับคุณภาพดีเลิศ จำนวน 83 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 65.93 และระดับคุณภาพดี จำนวน 25 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 18.52 มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มีผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับคุณภาพยอดเยี่ยม 33 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 24.44 ร้อยละ คือ ระดับคุณภาพดีเลิศ จำนวน 83 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 61.48 และระดับคุณภาพดี จำนวน 19 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 14.07 และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับคุณภาพยอดเยี่ยม 33 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 24.44 ร้อยละ คือ ระดับคุณภาพดีเลิศ จำนวน 83 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 61.48 และระดับคุณภาพดีจำนวน 19 โรงเรียน คิดเป็น ร้อยละ 14.07 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1, 2566)

จากการศึกษาสภาพและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 253 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเปิดตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี และมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 155 โรงเรียน และเลือกตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified

random sampling) จำแนกตามอำเภอ ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน และ ครู 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือโดยมีพื้นฐานมาจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งการตรวจสอบคุณภาพโดยวิธีหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยค่าความตรงของเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 แล้วนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไข แล้วทดลองใช้ (try out) กับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 แห่ง รวม 30 ฉบับ นำแบบสอบถามมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ผลปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.987 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับสถานศึกษาที่สามารถดำเนินการได้ และใช้แบบสอบถามออนไลน์สำหรับสถานศึกษาที่ไม่สะดวกในการเดินทาง และนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน มาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ติดต่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ค่าร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีระบบและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาระดับบทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางที่ 1 บทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี แสดงผลตามตาราง ดังนี้

บทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่ง	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1. ด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ	4.60	0.42	มากที่สุด
2. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.74	0.36	มากที่สุด
3. ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม	4.61	0.42	มากที่สุด
4. ด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่าย	4.65	0.40	มากที่สุด
5. ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ	4.58	0.46	มากที่สุด
รวม	4.64	0.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า บทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษามีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุดและด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เทคโนโลยีดิจิทัล สมรรถนะทางวิชาชีพ มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ พัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพครูและนักเรียน สร้างและสนับสนุนชุมชนแห่ง

การเรียนรู้ทางวิชาชีพ และนำความรู้ ความสามารถ ทักษะที่ได้จากการพัฒนาตนเองและวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีการศึกษา วิเคราะห์ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปีการศึกษาที่ผ่านมา และจัดทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะเต็มตามศักยภาพ โดยเฉพาะทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และภาษาเพื่อการสื่อสาร 3) ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาและผู้เรียน โดยส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองและจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของตนเองและของผู้เรียน 4) ด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่าย ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน และเพิ่มเติมเนื้อหาสาระหลักสูตรสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับวัฒนธรรม และ 5) ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เทคโนโลยีดิจิทัล สมรรถนะทางวิชาชีพ มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ พัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพครูและนักเรียน สร้างและสนับสนุนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และนำความรู้ ความสามารถ ทักษะที่ได้จากการพัฒนาตนเองและวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี ควรมีการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะเต็มตามศักยภาพ นำนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาและผู้เรียน จัดกิจกรรมเสริมสร้างวัฒนธรรมท้องถิ่น และพัฒนาตนเองเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเทคโนโลยีดิจิทัล สมรรถนะทางวิชาชีพ อย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

1. งานวิจัยนี้ พบว่า บทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ บทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี ตระหนักถึงบทบาทของผู้อำนวยการสถานศึกษาในทุก ๆ ด้านตามมาตรฐานตำแหน่งที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด รวมทั้งผู้อำนวยการสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างดี มีการกำหนดนโยบาย แผน กลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษาและคุณภาพผู้เรียนได้อย่างชัดเจน สามารถสั่งการ ชี้แนะ กระตุ้นและผลักดันให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้สำเร็จ ลุล่วงตามเป้าหมายของสถานศึกษา ให้ความสำคัญในการสร้างและพัฒนาความร่วมมือกับผู้เรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและเครือข่าย เมื่อผู้อำนวยการสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้บทบาทของผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรภัทร์ เหลืองวัฒนวิไล

ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (จิรภัทร์ เหลืองวัฒนวิไล, 2566) สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิรัตน์ ช่างเกวียน ที่ได้ศึกษาเรื่องบทบาทผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (อภิรัตน์ ช่างเกวียน, 2565)

2. แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรีมีแนวทาง ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ข้อที่มีความซับซ้อนและสำคัญที่สุด ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์หรือวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนา คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์หรือวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยกำหนดกลยุทธ์เร่งพัฒนาการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ศึกษา วิเคราะห์ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปีการศึกษาที่ผ่านมา นำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) มาใช้เป็นกระบวนการทำงาน และส่งเสริมสนับสนุน สร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้ปฏิบัติงาน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา สะดอยู่ ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครู มีดังนี้ ด้านการกำหนดนโยบายและวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ ศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับปัญหา ข้อบกพร่อง จุดเด่น จุดด้อยของครูที่ทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างละเอียด ด้านการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ สำรวจความต้องการจำเป็นในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครูต้องใช้ในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ตรงตามความต้องการของครู ด้านการสนับสนุนงบประมาณการทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ สำรวจความต้องการจำเป็นในเรื่องงบประมาณสำหรับใช้เพื่อสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าของครูที่ทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ สำรวจความต้องการจำเป็นของครูที่ต้องการให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นที่ปรึกษาในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านการให้ความยอมรับนับถือครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ สำรวจจำนวนครูที่ทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน สำหรับให้เป็นที่ยอมรับยอมรับความรู้ในการการทำวิจัยแก่ครูท่านอื่น ๆ (ขนิษฐา สะดอยู่, 2563)

2.2 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ข้อที่มีความซับซ้อนและสำคัญที่สุด ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ให้มีสมรรถนะเต็มตามศักยภาพ โดยเน้นทักษะการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนา คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะเต็มตามศักยภาพ โดยเฉพาะทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ศึกษาวิเคราะห์ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเอง เพื่วางแผนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และครบวงจร ส่งเสริมและพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ทักษะด้านการรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) การสอนดิจิทัล (Digital Pedagogy) ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ทักษะสื่อสารภาษาที่ 3 การจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล การสอนแบบคละชั้น ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิดากาญจน์ หินเดช ที่ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้ ผู้บริหารควรสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การดำเนินการและปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับสถานะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีนโยบายให้ครูมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน สร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรสถานศึกษา สามารถสร้างและพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ แบ่งปันแนวคิด เพื่อพัฒนาแนวทางการสอนและสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสม แสดงบทบาทผู้นำและผู้ตามให้เหมาะสมตามโอกาส ฝึกการเป็น ผู้ตามที่ดี เพื่อก้าวเป็นผู้นำที่ดีกว่า (ธิดากาญจน์ หินเดช, 2567)

2.3 ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม ข้อที่มียกย่องมากที่สุด ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาสร้างหรือนำนวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาและครูผู้เรียน ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนา คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาและครูผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองและจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของตนเองและของผู้เรียน โดยกำหนดแผนการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้อย่างชัดเจน ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองในเรื่องนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลและนำนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของตนเองและของผู้เรียน จัดให้มีระบบการกำกับติดตามและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาทั้งครู และผู้เรียน ให้เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนีย์ มูลสุตา ที่ได้ศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้ ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการดูแลรับผิดชอบระบบเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษาศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา กำหนดแผนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการบริหารจัดการ จัดหาสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับครูและนักเรียนอย่างครอบคลุมรอบด้าน กำหนดนโยบายการบริหารงบประมาณในการจัดหาสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับครูและนักเรียน ส่งเสริมพัฒนาเทคนิคการสอนของครูโดยเน้นการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนปรับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นฐานกำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการส่งเสริมให้มีการนำผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนไปใช้ให้ชัดเจนพร้อมทั้งมีการนิเทศกำกับติดตามการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอย่างเป็นกระบวนการจนเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด (สุนีย์ มูลสุตา, 2567)

2.4 ด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่าย ข้อที่มียกย่องมากที่สุด ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมสร้างวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนา คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน และเพิ่มเติมเนื้อหาสาระหลักสูตรสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับวัฒนธรรม โดยการปรับกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้ความจริงเป็นหลักและมีการเรียนรู้จากรากฐานทางวัฒนธรรม ส่งเสริมให้มีการยกย่องเชิดชูเกียรติครู ผู้เรียน และบุคคลในชุมชนที่ช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้ความรู้แก่ชุมชนเพื่อตระหนักรู้ถึงปัญหาและผลกระทบทางวัฒนธรรมต่างชาติดที่มีต่อสถานศึกษา สนับสนุนเวทีวัฒนธรรมในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การสนับสนุนกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่ริเริ่มโดยชุมชนท้องถิ่น การสร้างเวทีเสนอผลงานและเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดารัตน์ สุริยะวงษ์ ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพสหราชอาณาจักร 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ

สันทรา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 มีดังนี้ ผู้บริหารควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมแก่บุคลากรและชุมชนเพิ่มมากขึ้น ควรจัดอบรมเพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนและให้บุคลากรได้ทราบและเข้าใจในเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมให้ชุมชนและบุคลากรตระหนักและมองเห็นถึงความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ควรให้ชุมชนหน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมจะทำให้ทราบถึงโอกาส อุปสรรค ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการทำงาน (สุดารัตน์ สุริยะวงษ์, 2567)

2.5 ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ข้อที่มีค่ามัธยฐานอันดับน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาพัฒนาตนเองเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนา คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง เข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาเพิ่มเติมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เข้าเรียนกับครูต่างชาติหรือครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษหลังเลิกเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิสักดิ์ คำมา ที่ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมความร่วมมือ สนับสนุนระหว่างหน่วยงานภายนอกเพื่อการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบหมายงานที่ท้าทายให้ตรงความสามารถของแต่ละคน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมพัฒนาและให้ความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความสามารถในการสร้างทีมงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมกำหนดเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง (วุฒิสักดิ์ คำมา, 2567)

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า 1) บทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.38) 2) แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ควรมีการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์หรือวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ควรมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะเต็มตามศักยภาพ โดยเฉพาะทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม ควรมีการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาและครูผู้เรียน โดยส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองและจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของตนเองและของผู้เรียน ด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่าย ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน และเพิ่มเติมเนื้อหาสาระหลักสูตรสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับวัฒนธรรม และด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ควรมีการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง เข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาเพิ่มเติมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ มีข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพมีค่ามัธยฐานอันดับน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ เช่น จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับทักษะ

การใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา สมรรถนะทางวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพครูและนักเรียน ตลอดจนส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และการจัดการศึกษา เป็นต้น ข้อเสนอแนะของการวิจัย 1) ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ คือ การถ่ายทอดและนำไปใช้ประโยชน์ โดยการเผยแพร่ข้อมูลให้แก่สถานศึกษาขนาดเล็ก และนำเสนอผลการวิจัยแก่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 - 3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่ง รวมทั้งเผยแพร่การวิจัยในวารสารวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลให้นักวิจัย นักวิชาการใช้ในการวิพากษ์เกี่ยวกับบทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งต่อไป 2) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย คือ การศึกษาครั้งนี้เก็บข้อมูลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรจะขยายไปสู่สถานศึกษาขนาดอื่น ๆ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามบริบทของสถานศึกษา และควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาพความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาสู่ความสำเร็จตามบทบาทผู้อำนวยการสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อให้ได้รูปแบบหรือแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพและยั่งยืน และนำไปใช้กับสถานศึกษาขนาดอื่น ๆ เพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

เอกสารอ้างอิง

- ชนิษฐา สะดออยู่. (2563). แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จังหวัดสระบุรี. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 9(33), 263-272.
- จิรภัทร์ เหลืองวัฒนวิไล. (2566). บทบาทของผู้บริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร, 6(3), 169-178.
- ดาวรธรรม ฤทธิการ. (2561). รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน รายงานการวิจัย. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- จิตากาญจน์ หินเดช. (2567). การพัฒนาสมรรถนะครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 9(1), 825-836.
- พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ. (2560). นโยบายและการวางแผนกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษายุคใหม่. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- วุฒิสักดิ์ คำมา. (2567). แนวทางพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 6(1), 333-351.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. (2566). การสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2565. เรียกใช้เมื่อ 18 มีนาคม 2567 จาก <http://110.77.133.21/smo/adv/vadv/5129>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี (พ.ศ. 2566 - 2570). เรียกใช้เมื่อ 18 มีนาคม 2567 จาก https://drive.google.com/file/d/1Q6S7MbY0_4KNHg6ytRH_qJlbKMGJ4ZLJ/view
- สุดารัตน์ สุริยะวงษ์. (2567). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพสันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 9(1), 1007-1018.
- สุนีย์ มูลสุตา. (2567). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเมืองจังหวัดลำพูน. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 9(1), 1067-1078.
- อภิรัตน์ ช่างเกวียน. (2565). บทบาทผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 5(1), 93-108.